
Lege og teknolog hånd i hånd

AKTUELT I FORENINGEN

LISBET T. KONGSVIK

lisbet.kongsvik@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Ved St. Olavs hospital samarbeider leger tett med teknologer og forskere ved SINTEF i utviklingen av medisinske navigasjonsverktøy.

SAMARBEID: Hverken Thomas Langø (tv.), Ellen Jaatun eller Håkon Olav Leira frykter at roboter skal erstatte legene. Foto: Lisbet T. Kongsvik

– Medisinsk teknologi blir stadig mer avansert og personlig helseelektronikk i form av sensorer og bruk av mobiltelefon er blitt mer vanlig, sier Lindy Jarosch-von Schweder, psykiater og leder av Sør-Trøndelag legeforening.

Til sommertreff og årsmøte i lokalforeningen hadde hun derfor invitert overlege og amanuensis II Ellen Jaatun og overlege Håkon Olav Leira ved St. Olavs hospital, og sjefsforsker ved SINTEF Thomas Langø til å snakke om temaet «Robotene kommer – det forplikter».

Utvikler navigasjonsverktøy

Håkon Olav Leira er seksjonsoverlege ved lungekreftseksjonen, St. Olavs hospital.

– Her driver vi skikkelig high-tech lungekreftbehandling, fortalte Leira begeistret.

Han siktet til navigasjonsverktøyet Fraxinus som kom på markedet i 2016. Lungeleger og thoraxkirurger ved St. Olav hadde da i flere år samarbeidet med forskere og teknologer ved SINTEF for å utvikle dette bildebaserte 3D-navigasjonsverktøyet som benyttes til bronkoskopi. Fraxinus er et dataprogram som kan lastes ned på en vanlig PC. De fleste slike verktøy er svært kostbare mens Fraxinus er helt gratis.

– Bruk av dette verktøyet betyr at pasienter med lungekreft får raskere diagnose og kommer raskere til behandling, sa Leira.

Fraxinus er bare ett av mange medisinske verktøy for bildestyrt kirurgi som legene ved St. Olav og SINTEF har utviklet i samarbeid.

Fordel eller fare?

– Akkurat nå foregår det veldig mye i utviklingen av roboter, fortalte sjefsforsker ved SINTEF Thomas Langø.

Men han tror ikke det er noen fare for at robotikk og roboter skal erstatte legene.

– Det er kun grader av automatikk som roboter kan gjøre. De gjør en liten del av en helhet. Full automatikk er vel heller ikke noe vi ønsker oss, og dit kommer vi nok heller ikke, sa han.

– Ting blir mindre og mer automatisert. Noen robotiserte verktøy kan beskrives som «små hender» som jobber mer skånsomt for eksempel inne i buken på en pasient, sa Langø videre.

Alt må klaffe

Ellen Jaatun sammenliknet hvordan man kan løse dagens utfordringer i helse med klare strategier og teamarbeid som det kjente rolaget fra USA som vant OL i Berlin i 1936.

- De var et definert team med et klart oppdrag. Alle måtte passe sammen, alt måtte klaffe; takt, balanse, språk og coxen måtte fungere som den "daglige lederen" som styrte det hele, fortalte hun.
- Jeg er sikker på at roboter og mennesker vil jobbe sammen på en god måte i fremtiden. De vil begge gjøre det de er gode på, avsluttet sjefsforsker Langø.

Må være forberedt

Lindy Jarosch-von Scweder understreket at digitaliseringen påvirker oss og at vi må være forberedt dersom vi skal klare å henge med.

– I psykiatrien er det blitt montert sensorer i taket som fanger opp pasientenes bevegelser. Vi har trådløs pasientovervåkning, vi bruker nettbrett fremfor papirjournal og komplekse algoritmer som skal løse kreftgater. Selv om det finnes enorme muligheter, vil utfordringene stå i kø. Trusler fra sårbarhet mot sabotasje, tap av arbeidsplasser, personvern og etiske spørsmål vil nok vokse frem, sa Jarosch-von Scweder.

Publisert: 21. august 2018. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 28. mars 2026.